

Barne- og familiedepartementet

Barne- og familiedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
21/441 - 19

Saksbeh.:

Marte Stine Skinnerlien, 474 88 726

Dato:

04.03.2021

Innspill - NOU 2020: 14 - Ny barnelov - Til barnets beste

Rådet for kjønns- og seksualitetsmangfold er et rådgivende organ for byrådet og bystyret i Oslo kommune i saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Rådet har rett til å uttale seg i alle saker som angår kjønns- og seksualitetsmangfold. Uttalelsene skal følge saksdokumentene til det organet som avgjør saken endelig. Rådet ønsker å legge frem sitt syn på overnevnte høring, og hvordan det ser ut for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet og de organisasjonene som representerer denne sammensatte gruppen.

Rådet avgir følgende uttalelse:

Ikke-binære er også foreldre og føder også barn

Barneloven tar ikke høyde for at ikke-binære personer kan være foreldre og føde barn. Rapporten tar i bruk betegnelsen «foreldreskap» som et kjønnsnøytralt erstatning for far- og morskap, rådet mener dette er positivt. Rådet mener samtidig at hele barneloven bør være kjønnsnøytral, som i Sverige. Utvalget sier dette ikke ble gjennomført pga. kapasitetsutfordringer, rådet mener at dette burde være en prioritering.

Foreldreansvar og mangfoldige familier

Det er skuffende at utkastet ikke behandler spørsmålet om foreldreansvar, eller delvis foreldreansvar, for andre enn de juridiske foreldrene, med unntak for tilfellene der disse er døde. Mange barn vokser opp med mer enn to omsorgspersoner, og det vil ofte være til barnets beste at for eksempel foreldrenes partnere får del i ansvar og rett til å være med på avgjørelser om barna, når de bor eller har bodd sammen med barnet og gir eller har gitt barnet omsorg i det daglige, også uten at det er heldig med stebarnsadopsjon. Spørsmålet er fremmet av flere politiske partier og andre grupper i forskjellige sammenhenger.

Familier kommer i mange former og farger. Det er viktig at loven tar høyde for nåværende og kommende former for familier og sikrer barna i disse familiene de rettighetene de har behov for. Det kan være skilsmissebarn, barn som er kommet til ved at flere par går sammen om å få barn, barn i poly-familier og mange flere familieformer.

Det er et stort mangfold av familier, og barn fødes inn i eller oppdras i et stort mangfold av omsorgsrelasjoner. Dette gjelder blant annet barn som har foreldre som ikke lenger bor sammen, men

som har nye relasjoner på hver sin kant, enten disse lever i ulikekjønnet eller likekjønnet relasjon. Barnet vil ofte få et svært nært forhold til foreldrenes partnere. Vi ser også stadig hyppere at mer enn to personer går sammen om et felles prosjekt for å få og oppdra et barn, enten disse lever i en relasjon med mer enn to voksne likeverdige partnere, om det er to par som sammen blir enige om å få et barn eller en annen familiekonstellasjon. I disse tilfellene vil barnet ha en nær omsorgsrelasjon til andre enn foreldrene, en relasjon som kan være likeverdig eller viktigere enn relasjonen barnet har til sine juridiske foreldre.

Rådet er svært skuffet over at disse nyere familierelasjonene ikke er nevnt i utkastet og bare i liten grad vil loven sikre en god regulering av forholdet mellom barnet og disse personene, som klarligvis har en foreldrerolle overfor barnet.

Samvær for nære omsorgsrelasjoner

Samvær for andre enn de som er foreldre utvides fra gjeldende lov og rådet kan slutte seg til at enhver som har en nær omsorgsrelasjon til barnet bør kunne få samvær. Rådet vil bemerke at også en som tidligere har hatt en nær omsorgsrelasjon til barnet etter forholdene bør kunne få samvær, når dette er til barnets beste, også om relasjonen er brutt, jf lovens formulering «har en nær omsorgsrelasjon». Videre fremstår det vilkårlig at disse som hovedregel selv skal bære kostnadene ved samværet, og slik sees som en slags annenrangs omsorgsperson. Rådet mener at enhver som har en nær omsorgsrelasjon til barnet bør kunne få samvær, enten de er steforelder, besteforelder, søsken eller av en annen grunn har en nær omsorgsrelasjon til barnet. Rådet foreslår at regelen snus, slik at det kan besluttes at samværsparten skal dekke kostnadene alene, om omsorgsrelasjonen er nær, men ikke så nær at den kommer på linje med en forelder.

Barnas sammendrag på flere språk

Det er imidlertid bra at utkastet har et eget sammendrag som er skrevet til barn. Rådet mener det hadde vært fint om denne delen ble oversatt til flere språk, slik at dette er lett tilgjengelig for både barn og voksne.

Bemerkelsesverdig lite om barns rettigheter

Rådet mener at utkast til ny barnelov sier bemerkelsesverdig lite om barns rettigheter. Den er svært foreldreorientert og alt for lite barneorientert. Barnets beste fokus, regulerer ikke samvær. Det er lagt opp til at det skal være mer opp til barnet. Barn skal ikke være nødt til å velge bort en omsorgsperson eller frasi seg rettigheter. Barneloven bør ha en unntaksregel som tar hensyn til barns beste og gir mulighet til å utvide barnets rettigheter. "Foreldrerettigheter" er ofte et misvisende, men mye brukt begrep, som ikke fokuserer nok på at barnet faktisk er i sentrum.

Pater Est er ikke alltid best

Utvalgte skriver at «Regelen gjelder uavhengig av om ektefellen er biologisk far til barnet eller ikke.», men foreslår ikke endring. Rådet mener at erklæringer fra voksne om sant foreldreskap burde kunne overstyre restene av de Caspbergske barnelover som ligger i Pater Est -regelen (barneloven § 3.). Ved fødsel i flerforhold må enighet om farskap kunne overstyre lovverket.

Begrepsbruk

I tråd med byrådets vedtatte handlingsplan «Stolt og fri – handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold 2020-2023» ønsker rådet at følgende ordlyd benyttes for å omtale målgruppen: personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet; eller kjønns- og seksualitetsmangfold. Bruken av forkortelser som lhbtqi+ personer (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner, interkjønnpersoner, queerpersoner og andre skeive) ønskes brukt der det er snakk om helt spesifikke subgrupper under paraplybetegnelsen ovenfor.

Rådet ser fram til å følge saken videre.

Med vennlig hilsen

Marte Stine Skinnerlien
spesialrådgiver